

Подпльота С. В.

*доктор філософії в галузі педагогіки,
старший викладач кафедри методики викладання іноземних мов,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

ІНОЗЕМНІ СТУДЕНТИ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Процеси інтеграції, які відбуваються у всіх сферах людської діяльності світового суспільства, торкнулися і системи вищої професійної освіти. Як відомо, Україна є європейською країною. Саме тому взаємодія України з країнами Європи, включаючи й таку сферу, як освіта, є важливим аспектом діяльності її зовнішньої політики.

Один із головних факторів у налагодженні між університетською співпраці країн – розвиток академічної мобільності студентів. Академічна (студентська) мобільність є можливість навчання студента протягом тривалого терміну як у своїй країні, так і за її межами. Вона традиційно має багатосторонній характер – університет не тільки направляє своїх студентів на навчання за кордон, але і приймає у себе іноземних студентів з інших університетів світу. Основними завданнями такої програми виступають інтернаціоналізація вищої професійної освіти та культурна інтеграція молоді різних країн. Тож у цьому випадку можливо економічного, політичного та гуманітарного співробітництва. Без урахування основних особливостей процесу комунікації майже неможливо вибудувати контакти на різних рівнях.

Міжкультурна комунікація є важливою навичкою в міжнародній освіті. Міжкультурна комунікація вивчає спілкування між різними культурами та соціальними групами та описує численні комунікаційні процеси та пов'язані з ними проблеми між групами осіб із різним культурним походженням. Щоб ефективно спілкуватися з іноземними студентами з усього світу, розуміння їхньої культури має першочергове значення. Необхідно розуміти основи культури: що таке культура, її принципи та характеристики, чому вона важлива та як вона розвивається [1].

Навички міжкультурного спілкування також включають готовність бути адаптованими та прийняти те, що інші культури можуть спілкуватися та робити речі по-іншому. Міжкультурна комунікація по суті означає спілкування через різні культурні кордони. Коли двоє або

більше людей з різним культурним походженням взаємодіють і спілкуються один з одним, можна сказати, що відбувається міжкультурне спілкування. Таким чином, міжкультурну комунікацію можна визначити як обмін інформацією на різних рівнях обізнаності між людьми з різним культурним походженням. Вивчення основ міжкультурної комунікації дозволить розвинути всебічне розуміння культур, прокладаючи шлях до більшого рівня співпереживання та розуміння під час спілкування з іноземними студентами.

Існує багато причин, чому міжкультурна комунікація важлива. Перш за все, ефективна міжкультурна комунікація є важливою навичкою для кожного, хто навчається в інших країнах, щоб встановити гармонійні стосунки та уникнути конфліктів. Дуже важливо точно й належним чином передавати інформацію між країнами та культурами. Студенти за кордоном особливо отримують вигоду від чудових навичок міжкультурного спілкування для взаємодії з міжнародними викладачами та іншими студентами [2].

Для іноземних студентів важко переїхати в іншу країну, оскільки культура нової країни може кардинально відрізнитися від рідної. Студенти, які навчаються в університетах в культурі, відмінній від їхньої, мають впоратися з новими соціальними та освітніми організаціями, поведінкою та очікуваннями, а також мати справу з проблемами пристосування, загальними для усіх студентів.

Можна виділити три основні бар'єри у міжкультурному спілкуванні, а саме: бар'єри стереотипів і забобонів, невербальні та мовні бар'єри. Бар'єри стереотипів та забобонів характеризуються особливостями національної та етнічної свідомості представників різних культур, наприклад: схильність до етноцентризму, тобто негативна оцінка іншої культури крізь призму стандартів власної; стереотипізація, яка проявляється у формуванні спрощених образів представників інших та своєї культури; забобони як результат обраних включень у процес міжкультурних контактів (чуттєвого сприйняття, негативного минулого досвіду і т.п.).

Що стосується невербальних бар'єрів, то тут труднощі в учасників комунікації можуть виникнути при передачі символів, неправильному їх розумінні одним з партнерів, після чого виникають проблеми з їх значенням. Їх розбіжність спочатку може впливати на ефективність спілкування. Однак через деякий час відбувається звикання до нової ситуації, стає можливим відтворення знаків, запозичених у партнерів.

Мовні ж бар'єри – це використання партнерами міжкультурної комунікації моделей сприйняття соціальної дійсності за допомогою символічних систем, що знаходить відбиток у стилях усної та письмової

комунікації, а також у використовуваних мовних конструкціях. Проблеми лінгвістичного характеру часто стають першими (і внаслідок цього найбільш запам'ятовуються) труднощами при спілкуванні з представниками інших культур [3].

Для подолання бар'єрів необхідно: введення в навчальну програму додаткового матеріалу, пов'язаного з історією та культурою країни мови, що вивчається; використання активних методів навчання, рольових ігор з метою можливості уявити себе жителем іншої країни та інакше реагувати й сприймати різні життєві та навчальні ситуації; організація та проведення круглих столів, дискусій, лекцій для спільного обговорення можливих питань, які цікавлять студентів; створення полікультурних студентських об'єднань, які сприяють міжкультурній комунікації між студентами; психологічна та професійна підготовка викладачів до навчання студентів міжкультурної комунікації тощо.

Таким чином, на підставі всього вищесказаного, індивід стане здатним більш ефективно добиватися цілей міжкультурної взаємодії, повніше задовольняти свої культурні потреби й передбачати перспективи спілкування з представниками інших культур.

Міжкультурна комунікація є наріжним каменем міжнародних відносин і ділових операцій у нашому глобалізованому світі. Попри свої підводні камені, навички міжкультурного спілкування можна тренувати та покращувати. Але також, безумовно, не варто упускати з уваги той факт, що бар'єри міжкультурної комунікації необхідні: вони виступають важливим стимулом до отримання нових знань про культуру співрозмовника, мовні особливості інших народів, змушуючи тим самим самовдосконалюватися в плані своїх власних навичок комунікації, а так розвивати здатність відчувати особливості та менталітет іншої культури.

Список використаних джерел:

1. Бахов І. С. Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу культур. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2012. № 2. С. 34-43.
2. Костюк С. С. Міжкультурна комунікація студентів-іноземців: система компетентностей. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. : Педагогічні науки. 2018. № 2(1). С. 201-208.
3. Озчелік М. Е. Особливості формування міжкультурної комунікації студентів-іноземців в процесі фахової підготовки. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2017. № 42. С. 135-144.